

System Jakości Kształcenia w ZUT

informacja

Witold Biedunkiewicz

ZUT listopad, grudzień 2013r.

Uwarunkowania z jakimi mamy do czynienia

Umasowienie studiów:

➤ *na świecie:*

USA	lata 60te
Kanada	lata 70te
Europe	lata 80te
Polska	lata 90te

➤ *W Polsce:*

Rok akad.	uczelnie ogółem	uczelnie niepubliczne
1990/1991	124	18
2011/2012	435	325

Rok akad.	studenci ogółem (w tys.)	w uczelniach niepublicznych (w tys.)
1990/1991	ok. 400	ok. 30
2011/2012	ok. 2000	ok. 550

Uwarunkowania z jakimi mamy do czynienia

Przedstawiona sytuacja trwa już od dwudziestu lat. Współczynnik skolaryzacji wynosi około 50%.

Czy to nie wymaga zredefiniowania pojęcia szkoły wyższej i studiów?

Zniknęła stara relacja **mistrz – uczeń**, nie ma zatem klasycznego dążenia „śladami mistrza”.

Przy znacząco gorszym przygotowaniu młodzieży do studiów, przy masowej edukacji nie da się stosować indywidualnego podejścia do studenta.

Masowe kształcenie wymusza zatem zmiany.

Ale czy zmiany obejmą indywidualną dbałością o jakość „produktu”?

Uwarunkowania z jakimi mamy do czynienia

Przy produkcji masowej określa się dwa parametry: **wejściowe** i **wyjściowe**. Od wielu lat w szkolnictwie wyższym definiowano jedynie parametry wejściowe, takie jak:

- urzędowo określone **nazwy kierunków studiów** oraz
- ustalone odgórnie dla nich **standardy kształcenia**,
- wymagania **kadrowe** i odpowiednia **baza dydaktyczna**.

Funkcjonowało przekonanie (sprawdzone w procesie AKREDYTACJI), że **spełnienie** przez uczelnię wyżej wymienionych warunków „wejściowych” daje **gwarancję dobrego** produktu „wyjściowego” – **absolwenta uczelni**. Absolwenta, który jest w stanie sprostać wymaganiom współczesnego **ryнку pracy**.

Uwarunkowania z jakimi mamy do czynienia

Sytuację dotychczas istniejącą przedstawia rysunek:

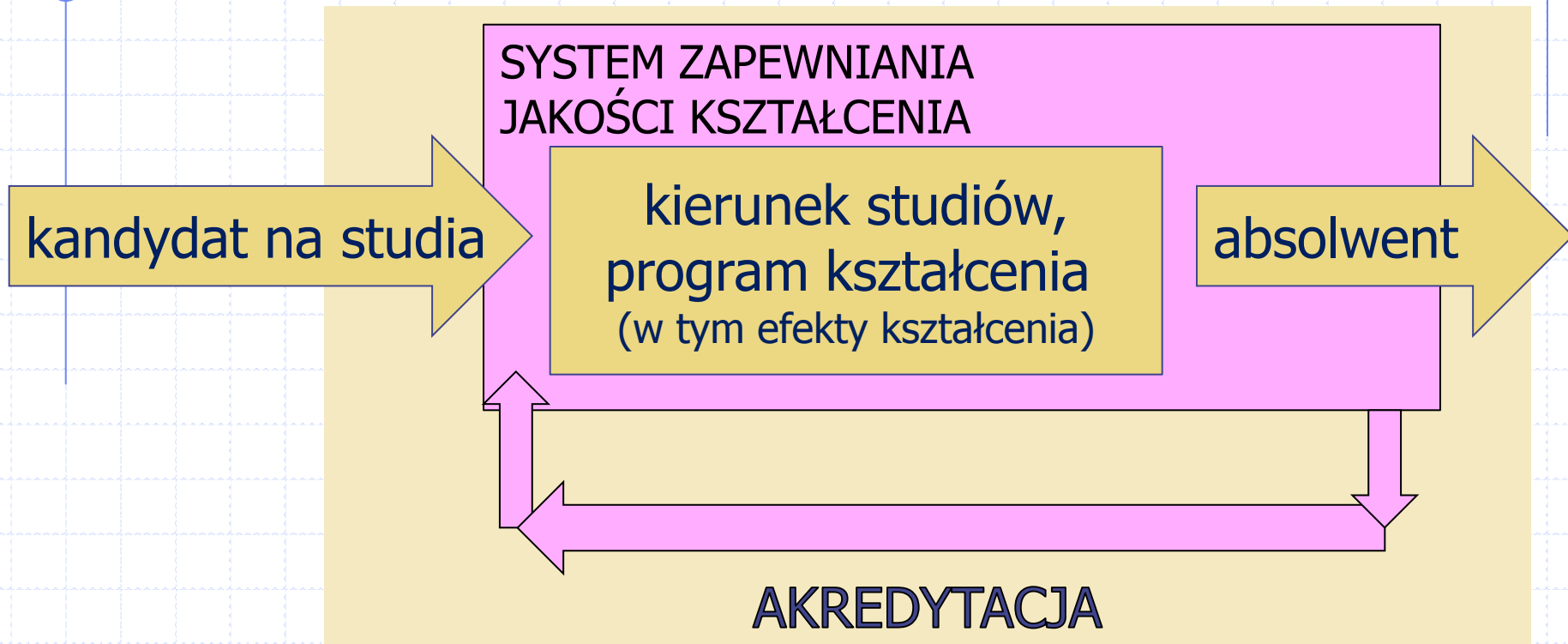
Uwarunkowania z jakimi mamy do czynienia

Wprowadzenie **Ram Kwalifikacji** i związanych z nimi **efektów kształcenia** wymuszają skupienie uwagi na końcowym efekcie naszego działania – poziomie kwalifikacji absolwenta (6, 7 lub 8).

Wydział ma prawo do własnej **definicji kierunku studiów**, oryginalnego, własnego **programu kształcenia** na tym kierunku, ale za to ma **obowiązek** włączenia jako podstawowego elementu procesu kształcenia – **system zapewniania jakości**. Jesteśmy zobligowani do analizy naszego „produktu końcowego”.

Uwarunkowania z jakimi mamy do czynienia

Tą sytuację można przedstawić na rysunku następująco:

System **zapewniania jakości kształcenia** działa na zasadzie sprzężenia zwrotnego. Należy analizować „**produkt końcowy**” i na tej podstawie dokonywać korekty „**wejście**”.

Aktualny stan prawny

Aktualny stan prawny

Ustawa – Prawo o Szkolnictwie Wyższym

Art. 9 Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia:

ust.3 pkt.3 warunki **oceny programowej**, o której mowa

w art. 48a ust. 3, uwzględniając w szczególności:

c) działanie **wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia** w zakresie analizy efektów kształcenia – mając na uwadze zapewnienie właściwej jakości kształcenia;

ust.3 pkt.4 warunki oceny instytucjonalnej, o której mowa w art. 48a ust. 4, uwzględniając w szczególności:

a) **funkcjonowanie i doskonalenie systemów zapewnienia jakości kształcenia;**

Art.66 Rektor...

ust.3 pkt.3a) sprawuje nadzór nad **wdrożeniem i doskonaleniem uczelnianego systemu**

zapewniania jakości kształcenia;

Aktualny stan prawny

Rozporządzenie MNiSzW z dnia 29 września 2011 r.
w sprawie warunków oceny programowej
i instytucjonalnej

§2 Ocena **programowa** obejmuje ocenę:

ust.3 funkcjonowania **wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia** – w zakresie analizy efektów kształcenia i jego działania na rzecz doskonalenia programu kształcenia;

§7 Ocena **instytucjonalna** obejmuje ocenę:

ust. 2 funkcjonowanie **wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia**, w tym jego konstrukcji i oddziaływania na doskonalenie jakości kształcenia;

Aktualny stan prawny

Rozporządzenie MNiSzW w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym.....

§9 ust.1 *Jednostka organizacyjna uczelni może prowadzić studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia , jeżeli spełnia następujące warunki:*

pkt.9 wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, uwzględniający działania na rzecz doskonalenia programu kształcenia na prowadzonym kierunku studiów;

ust.2 *Jednostka organizacyjna uczelni, która rozpoczyna kształcenie na nowym kierunku studiów powinna:*

pkt.2 wdrażać wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia uwzględniający działania na rzecz **doskonalenia programu kształcenia** na prowadzonym kierunku studiów, od dnia rozpoczęcia kształcenia na danym kierunku studiów;

Aktualny stan prawny

- §11 ust.1 Wewnętrzny **system zapewniania jakości**, odnoszący się do **wszystkich etapów i aspektów procesu dydaktycznego**, uwzględnia w szczególności wszystkie formy **weryfikowania efektów kształcenia** na poszczególnych kierunkach studiów, osiągniętych przez studenta w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz **oceny dokonywane przez studentów**, o których mowa w art.132 ust.3 ustawy, oraz wnioski z **monitorowania kariery zawodowej absolwentów** uczelni.
- ust.2 **Kierownik** podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni, po **zasięgnięciu opinii** zespołu nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego określonego kierunku studiów, **przedkłada** na koniec roku akademickiego radzie tej jednostki **ocenę efektów kształcenia**, która stanowi podstawę doskonalenia programu kształcenia.

Aktualny stan prawny

Uchwała PKA Nr 961/2011 z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie zasad przeprowadzania **oceny programowej. §1 ust.8)**

*Ocena funkcjonowania **wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia** w zakresie **analizy efektów kształcenia** oraz struktury procesu zarządzania ocenianym kierunkiem studiów.*

Uchwała PKA Nr 962/2011 z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu **oceny instytucjonalnej. §1 ust.3)**

*Zapoznanie się z pełną dokumentacją dotyczącą ukonstytuowania i funkcjonowania **wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia** oraz dokonanie oceny czy przyjęte **procedury** odnoszą się do wszystkich aspektów procesu kształcenia mających wpływ na jego jakość, a także czy **mechanizmy weryfikacji i doskonalenia tego systemu są skuteczne**.*

Aktualny stan prawny

ust.4)

Ocena (np. na przykładzie co najmniej jednego uprzednio ocenionego i jednego dotychczas nieocenionego kierunku studiów) sposobu *realizacji działań* przewidzianych *procedurami* wynikającymi z wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, w tym mechanizmów *prawnych i organizacyjnych* obligujących jednostkę do podejmowania tych działań, a także ich *skuteczności, sposobów weryfikowania i metod doskonalenia systemu.*

Aktualny stan prawny

Uchwała PKA z Nr. 1/2012 z dnia 26 stycznia 2012 r. w sprawie wytycznych do przygotowywania raportu samoceny.

Załącznik Nr 1. ocena programowa

ust.6)

Wewnętrzny system zapewniania jakości

Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości powinno zostać przedstawione ze szczególnym uwzględnieniem *następujących aspektów:*

1. Zarządzanie kierunkiem

Należy przedstawić:

- *strukturę procesu decyzyjnego, w tym organy i osoby podejmujące decyzje odnoszące się do tworzenia i prowadzenia kształcenia na ocenianym kierunku studiów z uwzględnieniem zakresu ich kompetencji i odpowiedzialności;*
- *system oceny procesu zarządzania kierunkiem i sposób wykorzystania jej wyników w celu doskonalenia kształcenia na ocenianym kierunku, a także ocenę skuteczności przyjętych rozwiązań.*

Aktualny stan prawny

2. Weryfikacja zakładanych efektów kształcenia.

Należy przedstawić *system weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia* na różnych jego etapach, w tym:

- opis *procedur* określania *efektów kształcenia* oraz *monitorowania* ich realizacji,
- opis *sposobów potwierdzania efektów* na każdym etapie kształcenia, w tym:
  - system oceny prac zaliczeniowych, projektowych, egzaminacyjnych,
  - system weryfikacji efektów uzyskanych w wyniku odbycia praktyk/stażu,
  - system sprawdzania końcowych efektów (proces dyplomowania), oraz jeżeli jest to możliwe ze względu na specyfikę i profil prowadzonego kształcenia system monitorowania karier zawodowych na rynku pracy;
- opis udziału *interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych* w procesie określania i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia;
- opis *mechanizmów* mających na celu doskonalenie programu kształcenia i jego efektów;
- opis *procedur* zapewniających publiczną dostępność opisu efektów kształcenia, systemu ich oceny oraz weryfikacji;
- opis *systemu zapobiegania zjawiskom patologicznym*, związanym z procesem kształcenia,
- oraz dokonać *oceny trafności i skuteczności* przyjętych rozwiązań.

Aktualny stan prawny

Załącznik Nr. 2 ocena instytucjonalna

Część II Wewnętrzny system zapewniania jakości

1. Wewnętrzne przepisy stanowiące podstawę funkcjonowania systemu.

Należy wskazać poszczególne przepisy i ich zakres normatywny, w tym przepisy:

- *konstytuujące wewnętrzny system zapewniania jakości oraz określające kompetencje organów uczelni i jednostki w tym zakresie,*
- *dotyczące tworzenia programów kształcenia studiów, studiów doktoranckich i studiów podyplomowych, zwanych dalej studiami,*
- *dotyczące określania i weryfikacji efektów kształcenia, w tym procesu dyplomowania,*
- *zasad rekrutacji,*
- *toka studiów,*
- *oceny nauczycieli akademickich i pracowników niebędących nauczycielami akademickimi,*
- *funkcjonowania biur karier, oraz*
- *dotyczące pomocy udzielanej studentom w procesie kształcenia.*

Aktualny stan prawny

2. System zarządzania jakością

Należy przedstawić *system podejmowania decyzji* dotyczących zarządzania jakością ze wskazaniem *upoważnionych organów* i zakresu ich *kompetencji* oraz określeniem roli *interesariuszy* wewnętrznych i zewnętrznych.

3. Należy przedstawić procedury / procesy dotyczące:

- *weryfikacji* osiągania zakładanych efektów kształcenia;
- *zapewnienia studentom* dydaktycznego, naukowego i materialnego *wsparcia* w procesie uczenia się;
- *prowadzenia badań naukowych* w zakresie obszaru / obszarów, do których zostały przyporządkowane prowadzone studia;

Aktualny stan prawny

- *zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych;*
- *monitorowania i oceny efektów kształcenia na rynku pracy;*
- *udziału pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia;*
- *publicznego dostępu do informacji o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów;*
- *weryfikacji poziomu naukowego jednostki;*
- *weryfikacji zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej;*
- *polityki finansowej;*
- *oceny doboru kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.*

Aktualny stan prawny

4. Mechanizmy weryfikacji i doskonalenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości.

*Należy przedstawić **procedury i procesy** dotyczące **oceny efektywności** wewnętrznego systemu zapewniania jakości, **doskonalenia** tego systemu i **korygowania** polityki zapewniania jakości oraz ich ocenę.*

Jakość

Jakość

Jakość oznacza pełne i ciągłe **zaspokojenie potrzeb odbiorcy** na konkurencyjnym rynku. Takim odbiorcami są zarówno studenci jak i przyszli pracodawcy. **Jakość** to stopień doskonałości produktu. Naszym **produktem** jest **absolwent**. Jakość kształcenia oceniana może być jedynie miarą względną. Jak może oceniać jakość kształcenia?

Typowe **procedury ewaluacji** jakości kształcenia:

- przegląd (*review, quality audit*),
- ocena (*assessment*),
- akredytacja (*accreditation*).

Jakość

Przegląd – to systematyczne sprawdzania czy działania na rzecz jakości kształcenia oraz uzyskane rezultaty są zgodne z planowanymi, a także czy rezultaty te są wykorzystywane efektywnie i odpowiednio do przyjętych założeń.

Ocena – to skoncentrowanie się na konkretnej działalności, orzekanie o jakości tej działalności w odniesieniu do postawionych przed nią celów.

Akredytacja – to proces, w którym uczelnia zdobywa prawo nadawania tytułów zawodowych i stopni naukowych lub otrzymuje uznanie swych kwalifikacji do prowadzenia studiów wyższych od kompetentnej władzy zwierzchniej.

Jakość

Przeгляд, to działanie **wewnątrz-uczelniane** oparte o sformalizowany **system zapewniania jakości** kształcenia, którego reguły są przestrzegane przez **wszystkich pracowników i studentów uczelni** i który w efekcie prowadzi do powstania w uczelni **kultury jakości kształcenia**.

Elementem składowym **przeгляdu** jest **ocena** warunków i sposobów kształcenia jako **wewnątrz-uczelniany proces** i powinna być przeprowadzana regularnie w uczelni przez **specjalnie powołany zespół**, zgodnie z opracowanym harmonogramem.

Jakość

Innym istotnym elementem jest **ocena osiągniętych efektów kształcenia**, która również powinna być przeprowadzana przez uczelnie, ale tak naprawdę dokonuje jej **rynek pracy** i to „na bieżąco”. Jej namacalnym rezultatem jest **zatrudnialność**.

System zapewniania jakości kształcenia

Dla dużych **uczeln** najlepszym rozwiązaniem jest stworzenie **części centralnej**, obejmującej pewne procedury i działania wspólne dla wszystkich, a na poziomie **jednostek** lokalne działania wynikające np. z ich specyfiki.

W ZUT zdecydowaliśmy się na budowę struktury dwustopniowej.

Na poziomie **centralnym** system ma **jednakowe** dla wszystkich **procedury** i **zasady** co m.in. skutkuje spójnością systemu. Na poziomie **jednostek** **procedury** i **działania** mogą być **różne** co pozwala na zachowanie ich różnorodności.

System zapewniania jakości kształcenia

Senat ZUT w dniu 29 czerwca 2009r. wprowadził Uchwałą Nr 59 **Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia**. W dniu 24 września 2012r. Uchwałą Nr 109 Senat ZUT wprowadził zmiany w uchwale wcześniej przytoczonej, a w dniu 28 października 2013r. w Uchwale Nr 47 wprowadził **Politykę jakości kształcenia** w ZUT.

System zapewniania jakości kształcenia

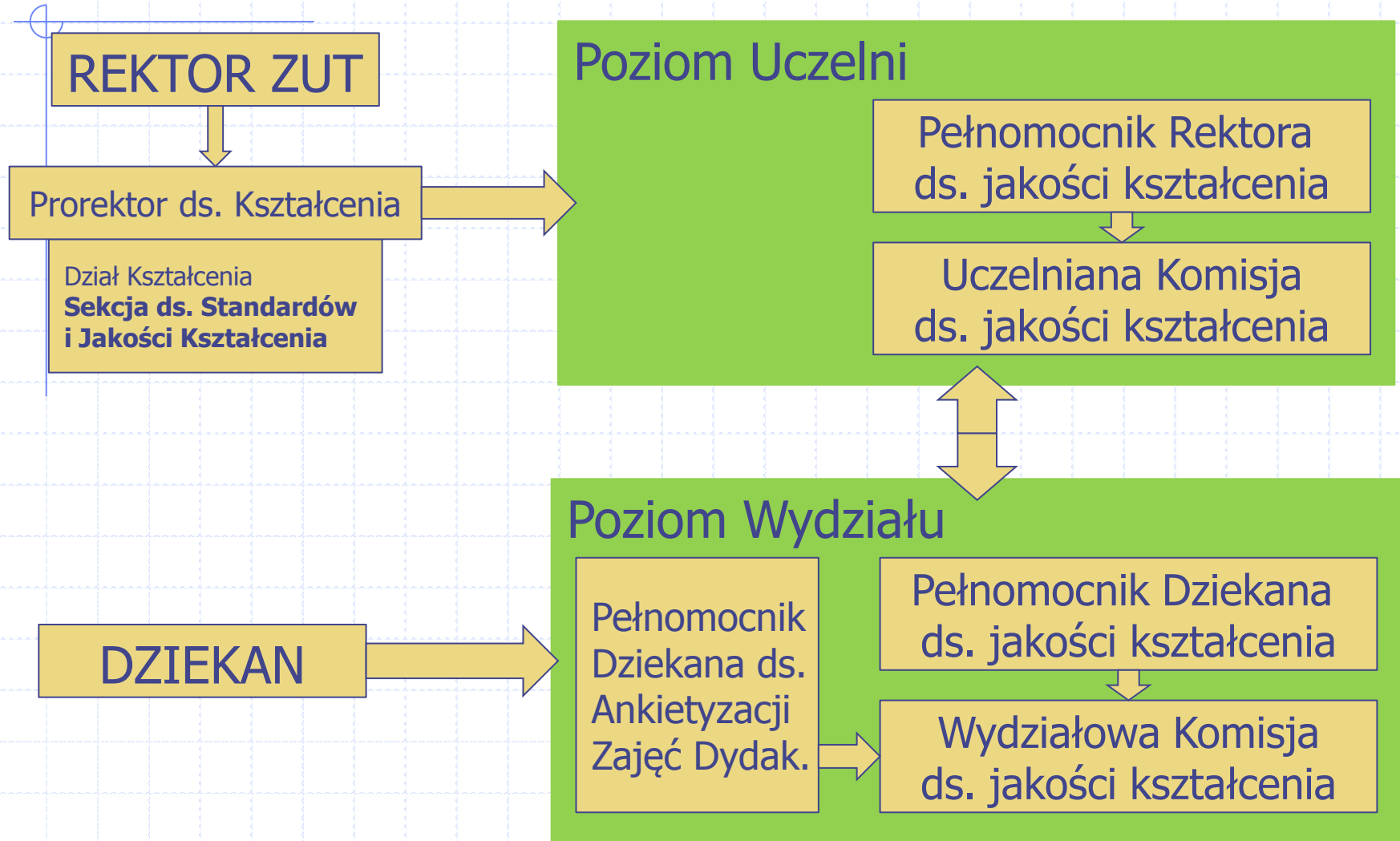
Te trzy uchwały stanowią podstawę funkcjonowania **Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia** w ZUT. Określają one:

- schemat organizacyjny systemu,
- główne cele wdrożenia systemu oraz
- obszary działania.

W celu prawidłowej realizacji działania Systemu **Rektor** ZUT powołuje **pełnomocnika** rektora **ds. jakości kształcenia** i **uczelnianą komisję** do spraw **jakości kształcenia**, a na poziomie wydziałów **dziekan** powołuje **pełnomocnika** dziekana **ds. jakości kształcenia**, **pełnomocnika** dziekana **ds. ankietyzacji zajęć dydaktycznych** i **wydziałową komisję** do spraw **jakości kształcenia**.

System zapewniania jakości kształcenia

Schemat Organizacyjny Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia

System zapewniania jakości kształcenia

Główne cele **Polityki Jakości Kształcenia** w ZUT:

- 1) konstruowanie **programów kształcenia** umożliwiających studentom osiągnięcie zamierzonych efektów kształcenia,
- 2) zapewnienie **wykwalfikowanej kadry** dydaktycznej niezbędnej w osiągnięciu założonych efektów kształcenia,
- 3) doskonalenie i wzbogacenie **oferty dydaktycznej** zgodnej z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez rynek pracy,
- 4) rozwój **innowacyjnych badań naukowych** oraz podejmowanie wyzwań związanych ze zmianami w gospodarce regionalnej, krajowej i światowej.

System zapewniania jakości kształcenia

Główne cele wdrażania **Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia** w ZUT:

- 1) opracowanie **mechanizmów** stałego zarządzania, monitorowania i doskonalenia systemu,
- 2) opracowanie przejrzystych **procedur** zapewniania jakości kształcenia,
- 3) podniesienie **rangi** pracy dydaktycznej,
- 4) opracowanie skutecznego **systemu informowania** społeczeństwa i władz lokalnych o jakości kształcenia i poziomie absolwentów,
- 5) zapewnienie studentom możliwości **uzyskania** wiedzy i kompetencji odpowiadających potrzebom rynku pracy,
- 6) przygotowanie absolwentów do bycia **aktywnym** członkiem demokratycznego społeczeństwa.

System zapewniania jakości kształcenia

Obszary działania systemu:

- 1) **monitorowanie** realizacji osiągniętych efektów kształcenia,
- 2) **ocena i analizę** procesu kształcenia,
- 3) **ocena jakości** i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych,
- 4) **ocena warunków** socjalnych oferowanych studentom,
- 5) **ocena dostępności** informacji na temat realizacji kształcenia,
- 6) **ocena mobilności** studentów i nauczycieli akademickich,
- 7) **analiza opinii** studentów, doktorantów, monitorowania kariery zawodowej absolwentów Uczelni oraz opinii pracodawców o absolwentach.

Stopień wdrożenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia

Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia

- ◆ **Zarządzenie nr 124 z dnia 17 sierpnia 2009 r. (z późn. zm. Zarządzenie nr 129 z dn. 8 września 2009r., Zarządzenie nr 106 Rektora ZUT z dnia 27 października 2010 r.), w sprawie powołania Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia na rok akademicki 2009/2010;**
- ◆ **Zarządzenie nr 91 Rektora ZUT z dnia 15 listopada 2012 r. w sprawie powołania Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia;**
- ◆ **Zarządzenie nr 19 Rektora ZUT z dnia 3 kwietnia 2013 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 91 Rektora ZUT z dnia 15 listopada 2012 r. w sprawie powołania Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia.**
- ◆ **Zarządzenie nr 29 Rektora ZUT z dnia 19 kwietnia 2010 r. (z późn. zm. Zarządzenie nr 53 z dnia 25 czerwca 2010 r.) w sprawie wprowadzenia Regulaminu uczelnianej i wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia;**

Proces ankietyzacji

- ◆ **Zarządzenie nr 34 Rektora ZUT z dnia 6 maja 2010 r. w sprawie wdrożenia procedury „Zasady prowadzenia ankietyzacji” w ZUT w Szczecinie;**
- ◆ **Zarządzenie nr 35 Rektora ZUT z dnia 7 maja 2010 r. w sprawie wprowadzenia wzorów kwestionariuszy ankiet studenta, absolwenta studiów wyższych ZUT w Szczecinie, pracodawców i kandydatów na studia;**
- ◆ **Zarządzenie nr 5 Rektora ZUT z dnia 18 stycznia 2012 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 34 Rektora ZUT w dnia 6 maja 2010 r. w sprawie wdrożenia procedury „Zasady prowadzenia ankietyzacji” w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie;**
- ◆ **Zarządzenie nr 3 Rektora ZUT z dnia 7 stycznia 2013 r. w sprawie zmiany procedury „Zasady prowadzenia procesu ankietyzacji” w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie;**
- ◆ **Zarządzenie nr 4 Rektora ZUT z dnia 7 stycznia 2013 r. w sprawie wprowadzenia wzorów kwestionariuszy ankiet do oceny jakości procesu dydaktycznego, obowiązujących w procedurze „Zasady prowadzenia procesu ankietyzacji” w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie;**

ZUT listopad, grudzień 2013r.

Proces hospitacji

◆ **Zarządzenie nr 70 Rektora ZUT z dnia 30 sierpnia 2010 r. w sprawie wdrożenia procedury „Zasady prowadzenia hospitacji” w ZUT w Szczecinie;**

Uruchamiania i znoszenie kierunków studiów

◆ **Zarządzenie nr 17 Rektora ZUT z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie wprowadzenia procedury „Tryb uruchomienia i zniesienia kierunku studiów” w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie.**

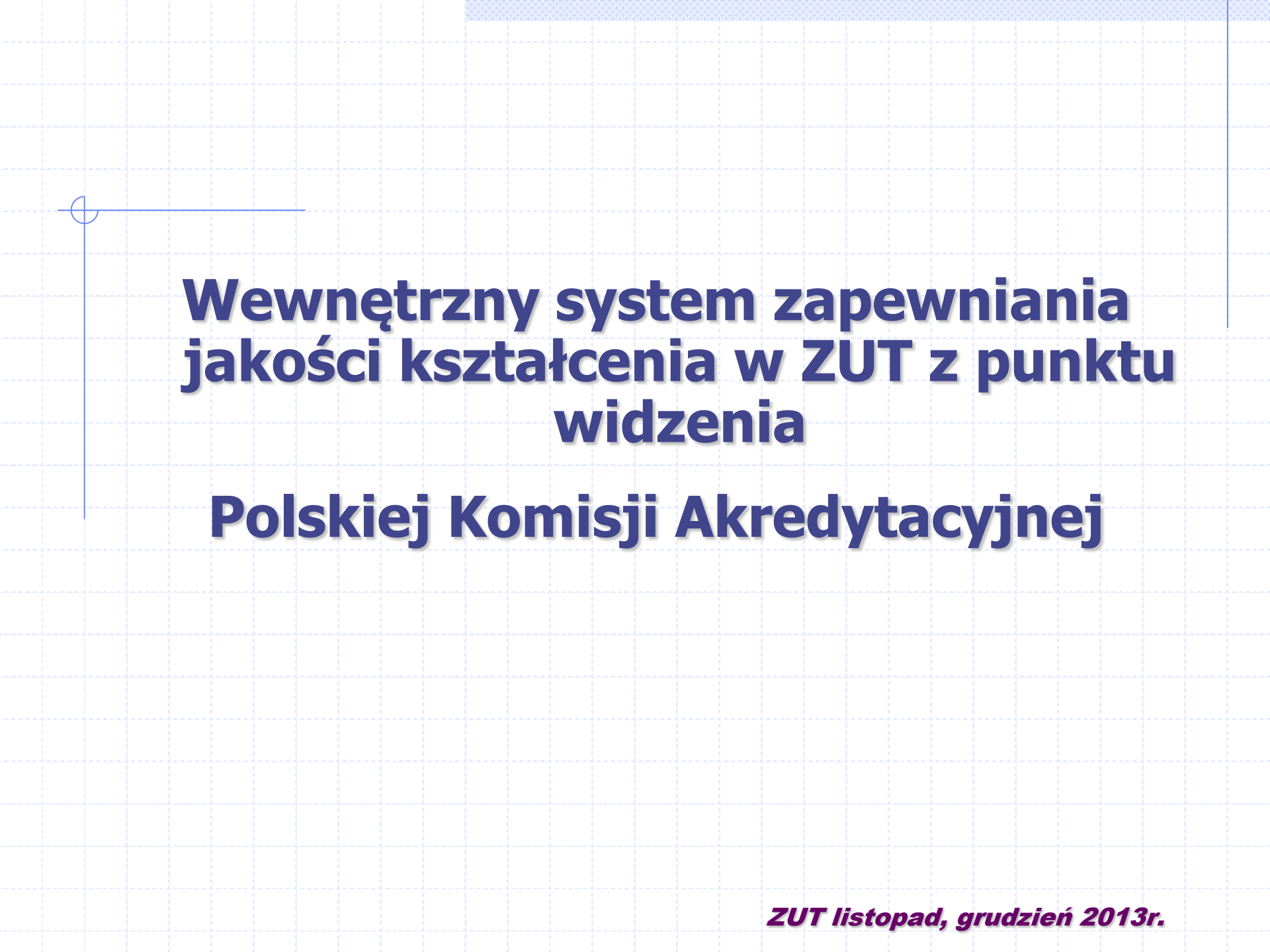
◆ **Zarządzenie nr 66 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 4 listopada 2013 r. w sprawie wprowadzenia zmian do procedury „Tryb uruchomienia i zniesienia kierunku studiów” w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie.**

Plany studiów i programy kształcenia

- ◆ ***Zarządzenie nr 166 z dnia 19 listopada 2009 r. (z późn. zm. Zarządzenie nr 180 z dnia 9 grudnia 2009 r. oraz Zarządzenie nr 21 z dnia 29 marca 2010 r.) w sprawie wprowadzenia jednolitych zasad sporządzania planów studiów i programów nauczania;***
- ◆ ***Zarządzenie nr 21 Rektora ZUT z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia procedury „Tryb postępowania przy tworzeniu nowych kierunków studiów, międzykierunkowych i makrokierunków studiów” w ZUT w Szczecinie;***
- ◆ ***Zarządzenie nr 82 Rektora ZUT z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie wprowadzenie jednolitych zasad sporządzania planów studiów i programów kształcenia w oparciu o krajowe ramy kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego;***
- ◆ ***Zarządzenie nr 10 Rektora ZUT z dnia 16 lutego 2012 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 82 Rektora ZUT w Szczecinie z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia jednolitych zasad sporządzania planów studiów i programów kształcenia w oparciu o krajowe ramy kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego;***

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia

- ◆ ***Uchwała nr 109 Senatu ZUT z dnia 24 września 2012 r. w sprawie zmiany uchwały nr 59 Senatu ZUT z dnia 29 czerwca 2009 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia;***
- ◆ ***Zarządzenie nr 30 Rektora ZUT z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie podstaw funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz wytycznych do realizacji oceny jakości w obszarach działania tego systemu w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie.***
- ◆ ***Zarządzenie nr 33 Rektora ZUT z dnia 28 czerwca 2013 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu prowadzenia zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie.***
- ◆ ***Uchwała nr 47 Senatu ZUT z dnia 28 października 2013 r. w sprawie wprowadzenia polityki jakości kształcenia Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie.***

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia w ZUT z punktu widzenia

Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Pozytywne aspekty uczelnianego systemu

- ❖ Przejrzystość struktury systemu (efektywna decyzyjność, przepływ informacji pomiędzy komisjami wydziałowymi, a komisją uczelnianą).
- ❖ Duża aktywność uczelnianej komisji ds. jakości kształcenia.
- ❖ Zaangażowanie w proces ankietyzacji studentów i doktorantów.
- ❖ Korelacja wyników ankietyzacji z procedurą hospitacji.
- ❖ Konstrukcja procedur opracowanych w ramach systemu.

Pozytywne aspekty uczelnianego systemu cd.

- ❖ Standaryzacja przebiegu procesu dyplomowania.
- ❖ Dostosowanie procesu kształcenia do KRK.
- ❖ Przejrzystość uczelnianej strony internetowej oraz ujednoczenie stron na poszczególnych wydziałach.
- ❖ Elektroniczny system sylabus KRK.
- ❖ Dostęp do uczelnianych aktów prawnych oraz programów kształcenia.

Negatywne aspekty uczelnianego systemu

- ❖ brak jasno określonej drogi przepływu informacji, brak określonych form i kanałów komunikacji zwrotnej na temat działań projakościowych, brak analizy dostępu do informacji niezbędnych w procesie kształcenia,
- ❖ zła konstrukcja ankiety badania losów zawodowych absolwentów, pracodawców,
- ❖ kryteria (Uchwale nr 68 Senatu ZUT z dnia 29 czerwca 2009 r.) okresowej oceny nauczyciela akademickiego demotywują do rozwoju,
- ❖ brak procedury ewaluacji działalności naukowej oraz stosowanych środków i form wsparcia studentów (w tym opieka administracyjna, społeczna i socjalna),
- ❖ brak systemu ewaluacji wdrażania oraz weryfikowania procedur wewnętrznych oraz zaleceń wynikających z oceny zewnętrznej instytucji akredytacyjnej,

Negatywne aspekty uczelnianego systemu cd.

- ❖ brak usystematyzowanych metod monitorowania procedur, systemu ewaluacji zasad oceniania studentów, doktorantów oraz słuchaczy podyplomowych,
- ❖ upowszechnianie zbyt ogólnych opracowań wyników z ankietyzacji co w konsekwencji prowadzi do spadku zainteresowania ankietami przez studentów, oraz brak informacji o działaniach korygujących i naprawczych,
- ❖ brak uwzględnienia w systemie zapewniania jakości kształcenia studiów podyplomowych,
- ❖ brak relacji z pracodawcami i niewystarczający udział interesariuszy wew. i zew. w procesie weryfikacji efektów kształcenia,
- ❖ brak informacji o podejmowaniu działań naprawczych wynikających z rekomendacji zawartych w sprawozdaniach,

Pozytywne aspekty systemu zapewniania jakości kształcenia na **wydziałach** – dobre praktyki

- podejmowanie samodzielnych działań mających na celu badanie aspektów jakości w funkcjonowaniu wydziału - opracowanie wydziałowych procedur w oparciu o akty prawne ogólnouczelniane,
- powołanie rady w celu opiniowania zakładanych efektów kształcenia oraz badania potrzeb rynku pracy,
- procedura przechowywania i oceny efektów kształcenia, doskonalenia efektów kształcenia, zgłaszania uwag i zmian do planu studiów oraz programu kształcenia,
- cykliczny monitoring zgodności programów kształcenia z KRK,
- oceny jakości kadry naukowej i dydaktycznej (organizowanie konkursów, premiowanie grantów, zbieranie dodatkowych opinii studentów, zwolnienia na podstawie wyników okresowej oceny nauczycieli),
- aktywne uczestnictwo w pracach wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia,
- wpływ studentów, doktorantów, interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych przy ocenie, weryfikacji oraz tworzeniu programów kształcenia – możliwość zgłaszania postulatów jakościowych,
- tworzenie własnych narzędzi informatycznych służących do gromadzenia informacji, możliwości ich analizy oraz wieloaspektowego wykorzystywania w celach związanych z zapewnianiem jakości kształcenia,
- system kontroli praktyk oraz zgodności zrealizowanych prac dyplomowych,
- prowadzenie przez wydział własnych badań opinii absolwentów na temat studiów, których wyniki były wykorzystywane przy kształtowaniu treści kształcenia;

Negatywne aspekty systemu zapewniania jakości kształcenia na wydziałach

- ❖ marginalizowanie roli wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia, prowadzenie działań w bardzo ograniczonym zakresie, brak zaangażowania komisji w inicjatywy, wnioski, rekomendacje, które miałyby wpłynąć na doskonalenie jakości kształcenia,
- ❖ brak angażowania interesariuszy zewnętrznych w proces badania i oceny jakości kształcenia oraz brak komunikacji zwrotnej,
- ❖ brak procedur, narzędzi oraz zasad oceniania studentów, badania i oceny bazy laboratoryjnej i materialnej oraz badania stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia,
- ❖ brak działań związanych z ewaluacją stosowanych środków i form wsparcia studentów oraz działalności naukowej,
- ❖ brak dostępu do informacji niezbędnej w procesie kształcenia,
- ❖ rozbieżność pomiędzy pracami poszczególnych rad programowych,
- ❖ marginalne traktowanie studiów podyplomowych i doktoranckich,

Negatywne aspekty systemu zapewniania jakości kształcenia na wydziałach cd.

- ❖ brak przepływu informacji i wzajemnych relacji między wydziałową komisją ds. jakości kształcenia, radami programowymi kierunków, władzami dziekańskimi oraz pracodawcami i innymi przedstawicielami rynku pracy mający na celu poprawę jakości planów oraz programów kształcenia,
- ❖ brak samodzielnych działań mających na celu ocenę i zapewniania jakości kształcenia,
- ❖ brak prowadzenia hospitacji zajęć dydaktycznych przeprowadzanych z inicjatywy wydziałów na I, II i III stopniu,
- ❖ brak działań promocyjno-szkoleniowych kierowanych do interesariuszy wewnętrznych (głównie do pracowników i doktorantów),
- ❖ brak studiów podyplomowych w systemie zapewniania jakości kształcenia,
- ❖ brak publicznego dostępu do sylabusów przedmiotowych oraz zasad oceny dla kierunków studiów oraz studiów podyplomowych,
- ❖ brak systemu weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia na kierunkach studiów i studiach podyplomowych oraz zasad archiwizowania dowodów osiągniętych efektów kształcenia.

Rekomendacje sekcji ds. standardów i jakości kształcenia

- zasady ewidencjonowania dowodów osiągniętych efektów kształcenia (1.6),
- zasady publikacji i rozpowszechniania informacji w Uczelni (1.7),
- monitoring oraz okresowy przegląd programów kształcenia oraz ich efektów (1.2).

Bibliografia

1. Ewa Konarzewska-Gubała *Wstępny projekt modelu oceny programowej i instytucjonalnej: obszary oceny, standardy i kryteria akredytacji środowiskowej* materiał roboczy Zespołu WAA w ramach projektu „Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania KRK oraz Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie” 2012.
2. Bohdan Macukow *Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia w kontekście Krajowych Ram Kwalifikacji*, mat. wewnętrzny, lipiec 2011.
3. Bohdan Macukow *Model oceny programowej*, materiał roboczy Zespołu WAA w ramach projektu „Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania KRK oraz Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie” 2012.
4. Krystyna Mazurek-Łopacińska *Proces Boloński w kształtowaniu systemu zapewniania jakości kształcenia*, wyd. Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2009.
5. Jadwiga Mirecka (ekspert Boloński) *Wewnętrzne systemy zapewniania jakości kształcenia w odniesieniu do nowych regulacji prawnych*, prezentacja 20.02.2012.
6. Janusz Pawlikowski (ekspert Boloński) *Wewnętrzne systemy zapewniania jakości kształcenia*, prezentacja 23.02.2012.
7. *Standard and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*, European Association for Quality Assurance in Higher Education, 2005; dostęp: www.bologna-bergen2005.no/Docs/00-Main_doc/050221_ENQA_report.pdf.
8. Paweł Stępień, Agata Wroczyńska *Wewnętrzny system zapewniania jakości w uczelni w kontekście KRK – wprowadzenie*, mat. wewnętrzny. UW maj 2011.
9. Maria Ziółek (ekspert Boloński) *Wewnętrzne systemy zapewniania jakości kształcenia*, prezentacja z dnia 10.11.2011.

Dziękuję za uwagę

